

Nr 85

Av herr **Hjalmarson m. fl.**, om en successiv avveckling av dubbelbeskattningen för aktiebolag och ekonomiska föreningar, m. m.

Svenska aktiebolag och ekonomiska föreningar är föremål för dubbelbeskattning, i det att deras vinster först beskattas inom företaget och därefter, i den mån återstående vinst utdelas eller blir föremål för utskiftning, beskattas på nytt hos den som lyfter utdelning. Viss modifikation av denna dubbelbeskattning har ifrågasatts i samband med att Kungl. Maj:t den 30 december 1959 bemyndigat chefen för finansdepartementet att tillkalla högst tre sakkunniga »med uppdrag att verkställa en utredning rörande ändrade grunder i vissa hänseenden för beskattningen av aktiebolags och ekonomiska föreningars vinster». I direktiven för utredningsarbetet, vilket skall bedrivas företrädesvis från skattetekniska utgångspunkter, erinrar finansministern om att det i den allmänna diskussionen framförts förslag om ändrade regler för bolagsbeskattningen i syfte att underlätta kapitalanskaffning genom nyemissioner. Förslagen hade gått ut på att bolagen vid taxeringen skulle i viss utsträckning få avdrag för utdelning å nyemitterat aktiekapital. Dessa förslag syntes vara värda att prövas närmare, varför en utredning i ämnet borde komma till stånd. Utredningen borde inte begränsas till nu antydda möjligheter till en differentierad beskattning av vinsterna utan avse även andra tänkbara åtgärder i samma riktning.

Vi finner det tillfredsställande att en sådan utredning nu kommer till stånd. Den svenska företagsbeskattningen synes oss nämligen icke utformad med tillräcklig hänsyn till de förutsättningar under vilka ett näringsliv numera arbetar. Medan man på olika håll i utlandet, bl. a. i Västtyskland, har en ytterst låg skattesats beträffande utdelad vinst mot en skattesats på fonderad vinst som något överstiger den svenska, saknas i vårt land varje form av sådan differentiering. Det främsta skälet för differentiering där sådan företagits har varit önskemålen att öka tillflödet särskilt av långsiktigt sparande till kapitalmarknaden. Samtidigt har man velat erhålla en spridning av aktieägandet.

För att vårt land utan störningar skall kunna växa in i en internationell konkurrens ekonomi är en omfattande investeringsverksamhet nödvändig, inte minst sådan som tar lång tid i anspråk, innan den mognar ut i produktion och avsättning. Den svenska kapitalmarknadens otillräcklighet ställer det ekonomiska livet och den ekonomiska politiken inför svåra problem. Dessa låter sig icke lösa genom regleringar och prioriteringar, endast

genom begränsningar i den offentliga sektorns anspråk och genom samordnande åtgärder som kan öka tillflödet av nysparande till denna marknad. Till sådana nödvändiga åtgärder hör en reformerad och rationaliserad företagsbeskattning.

En hög företagsbeskattning ställer mycket höga krav på avkastning i de nya företag som för sin kapitalförsörjning är tvungna att konkurrera om de knappa sparmedlen. Den motverkar alltså nyföretagsamheten och rörligheten i det ekonomiska livet. Den internationella konkurrenssituation vi har att räkna med fordrar smidighet och vitalitet i näringslivet och därmed i själva verket en ny och mera fördomsfri syn på företagsbeskattningen.

Genom 1955 års ändringar av avskrivnings- och varulagervärderingsbestämmelserna har företagets möjligheter till självfinansiering minskats. Beslutet om en obligatorisk tilläggs pensionering kommer att verka i samma riktning. Näringslivets möjligheter att få lån har under de senaste åren varit snäva, och detta tillstånd kan beräknas komma att bestå under avsevärd tid framöver. Behovet av ett nytt kapital inom företagen kan därför många gånger inte täckas på annat sätt än genom nyemission av aktier, vilket med rådande höga skattesatser innebär en mycket dyr upplåning. En lättnad i beskattningen på utdelade vinster är därför angelägen.

Enligt vår mening bör den nu igångsatta utredningen emellertid icke endast avse en differentiering i den begränsade omfattning som synes förutsättas i direktiven. Vi föreslår att den får avse hela frågan huruvida dubbelbeskattningen över huvud taget skall bibehållas.

Såsom motivering för dubbelbeskattningen av bolagsvinster har anförts dels att bolagsformen ger den mindre kapitalägaren möjligheter att komma i åtnjutande av storföretagens speciella vinstmöjligheter, dels att aktieägaren enligt aktiebolagslagen blott har ett begränsat ansvar i det han inte ansvarar för — och riskerar att förlora — mer än det belopp han satsat i företaget. Vi kan inte acceptera någon av dessa motiveringar och finner därför inte principiella skäl föreligga för att bibehålla dubbelbeskattningen. Starka skäl synes oss i stället tala för att aktiebolagen och de ekonomiska föreningarna endast skulle betala skatt för den vinst som inte utdelas. Att det skulle vara möjligt att med en gång avskaffa dubbelbeskattningen vill vi dock inte ifrågasätta. En planmässigt genomförd successiv minskning av skatten å den utdelade vinsten bör vara den lämpliga vägen att gå för att nå målet. Samtidigt med en sådan reform bör en justering ske, varigenom skattesatsen å företagets vinster blir densamma för aktiebolag och ekonomiska föreningar.

Givetvis måste man i detta sammanhang också ta hänsyn till de inkomster som den nuvarande dubbelbeskattningen tillför staten. Schematiskt räknat innebär varje sänkning av företagsbeskattningen minskad inkomst för statsverkets del. Å andra sidan torde emellertid en successivt sänkt skatte-

procent, särskilt när det gäller företagsskatterna, tämligen snabbt leda till ökning av skatteunderlaget dels därför att aktiviteten i näringslivet därigenom stimuleras, dels därför att benägenhet att framtaga vinst till beskattning samtidigt stiger. Övervägande skäl synes oss därför tala för att en planerad skattesänkning av detta slag i längden betalar sig även ur den begränsade statsfinansiella synpunkten.

Vi åberopar det anförda och hemställer,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte låta den nu tillsatta företagsbeskattningskommittén utreda jämväl frågan om en successiv avveckling av dubbelbeskattningen för aktiebolag och ekonomiska föreningar samt om ett helt likställande mellan de nämnda företagsformerna vad angår skattesatser.

Stockholm den 22 januari 1960

Jarl Hjalmarson

Martin Skoglund

T. G. von Seth

Leif Cassel

Ernst V. Staxäng

Einar Hægglom

Karin Wetterström

Gunnar Heckscher

Carl Östlund

Tage Magnusson